

185 J. L. SNELLMAN – J. V. SNELLMAN 16.VI 1856
HUB, JVS handskriftssamling

Älskade Make Min!

10 Nu är jag just på väg att fara med Ida till Dhalbergs, hästarna kom hit, som skulle fara till staden, och jag måste först skriva till Dig, för att du måtte få vara lugn för oss. Lilla Gossen har en tand framme och den andra, eller de andra, hålla på att arbeta sig fram, måtte alla fyra vara synliga då du kommer. han är för resten alldeles frisk utom lite hosta. med Gossarna och Hanna är det på samma sätt, de äro för rästen glada och raska, men hostan är ännu inte borta. Hanna fick i Lördags Chenin, och har inte haft alls några känningar af frossan, Bröst The har Barnen fått både morgon och afton, och dess emellan terpentin. Ut har Barnen först sluppet kl. elfva, och om afton äro de redan kl. fem inne. men bara det nu blir riktigt varmt får de väl dröja längre,

20 Föråt älskade Vän att jag slarfvar så, och sucka inte öfver att jag skrifer så dåligt, det gör mig så ondt, ty jag finner det nog sjelf. Nu har jag inte bättre papper och jag brydde mig ej om att låna. Ännu är inte Trädgården i ordning men i morgon skall den bli. men så dumt att i stället för socker ärter har vi fått, Vattensprit Ärter, Nanpariel sprit ärter, ingendera kan ätas med skal, och så behöfs det så mycket för att spritas, vore det inte därför bäst att du skulle skicka socker ärter. och så skulle jag sätta af dessa där poteterna var i förra somras.

Låt Olivia gå i backers bod och taga trådruddor fyra N:r 80 tvenne N:r 90. tvenne N:r 100. Olivia kan taga det svarta silket som fins uti den lilla rot korgen i mitt skåp. och skicka den tillika.

30 Kom nu älskade Make så snart som möjligt ty det blir så ängsligt då du är borta, Du har ju så ödsligt där hemma Farväl älskade Make, Gläd mig med några kära ord, det gör mitt hjerta så lätt

Barnen ber hjertligt helsa.

Din egen
Jeanette

186 J. V. SNELLMAN – A. ARMFELT 2.VII 1856
RA, Armfeltiska samlingen

40 Högvälborne Herr Grefve!

Högvälborne Herr Grefven har behogat tillåta mig med dessa rader uppvakta. Herr Grefvens för mig så hedrande förtroende kan jag endast genom min upprigtighet motsvara; och jag hoppas därför, att här framställda åsichter, om de också icke vinna Herr Grefvens bifall, likväl icke skola beröfva mig Herr Grefvens högt skattade ynnest.

50 Jag vågar nemligen anse, att en personlig sammankomst mellan universitetets tadtare och några dess lärare svårligen torde medföra något resultat. Det kan vid en sådan föga blifva fråga om, att öfverbevisa eller öfvertyga tadtarena; ty deras tadel har en annan grund än öfvertygelsens. Icke heller kan man af försvararena vänta, att de ögonblickligen skola kunna framlägga någon afgörande bevisning och vederläggning af beskyllningar, för hvilka säkert inga fakta komma att åberopas.

Något annorlunda kunde väl saken utveckla sig, om tadtarena kunde

förmås, att hvar för sig eller alla gemensamt skriftligen framställa sina påståenden. Det skulle då tvifvelsutan röja sig, att beskyllningarne sakna bevisning och derföre saklöst kunde lemnas obesvarade. Men om mot förmodan någon bevisning skulle försökas, skulle försvararena blifva i stånd att anföra faktisk motbevisning, t. ex. genom utdrag ur examensprotokoller m. m. styrka, att äfven i embetsexamina fordringar nu äro vida högre ställda, än fordom, och att likväl åtminstone icke lägre videtur öfver ådagalagd kunskap blifvit de examinerade tilldelade. Men äfven vid detta förfarande kunna tadelarna anmärka, att försvararena vittna i egen sak, och att examensbetygen intet bevisa, emedan de bero af hvarje examinator subjektiva åsigt om, hvad som är god eller dålig kunskap, samt att öfverhufvud, om äfven läroämnena till antal och omfång ökats, graden af kunskap i desamma är låg i förhållande till tidens fordringar.

Min ödmjuka åsigt är derföre, att intyg i saken nödvändigt erfordras af *personer utom Universitetet*, som kunna anses känna och förmå att bedöma förhållandet med studierna vid detsamma – dessa intyg, icke för att företes tadelarna, utan för att föreläggas den Höga Personlighet, hvars tanke om universitetet är för dettas framtid afgörande.

Såsom sådane kompetenta bedömare tager jag mig friheten beteckna, för det första, Herrar Erkebiskopen i Åbo och Biskopen i Borgå stift, hvilka båda en lång tid varit i tillfälle pröfva de från universitetet dimitterade prestämnenas kunskaper. Jag är öfvertygad, att båda, enskildt såväl som i samråd med domkapitlen, skola afgifva det bästa intyg rörande de teologiska studiernas närvarande skick. Det är sannt: tadelarna torde icke hafva angripit teologiska fakulteten; men förhållandet inom denna fakultet vittnar för det hela, och det teologiska studium och prestabildningen gäller mycket i allas ögon för det inflytande Presterskapet utöfvar. Sagde män äro dessutom i tillfälle att yttra sig äfven angående skollärarna i landet och deras universitetsstudier.

Prokuratorn i Kejs(erliga) Senaten vore, för det andra, rätt person, att afgifva yttrande rörande de juridiska studierna. Nuvarande Prokuratorn lär vara en kinkig man att tillfredsställa och har gjort sig känd såsom en flitig korrektör af de yngre Hofrättstjenstemännens uppsatser. Men äfven om litet pedanteri i denna väg skulle inverka på hans åsigt af vederbörandes skicklighet, gäller han dock för en man med insigt och rättskaffenhet, som utan tvifvel skall rörande de juridiska studierna afgifva ett rättvist omdöme, hvilket föga någon person i landet torde finna sig befogad att jäfva. Händelsevis har jag erfarit den nuvarande, af alla jurister mycket ansedda Prokurators-Substitutens åsigt i frågan. Om den delas af Prokuratorn, blir dennes omdöme öfver förhållandet vid universitetet under senare tider nog fördelaktigt.

Men Herr Grefven har ju också fritt val att ställa frågan till den så högt ansedda vordne prokuratorn.

Och likväl måste det medgifvas, att Juridiska fakulteten länge nog varit bräckligt stäld. Det kan icke försvaras, att dess professorer åt sig icke uppfostat efterträdare; i följd hvaraf en profession i fakulteten i tie år stått obesatt, och anledning funnits för en annan professions innehafvande af en man, om hvilken lindrigast kan sägas, att försvagade kropps- och själskrafter längesedan satt honom ur stånd att verksamt deltaga i ungdomens bildande. Jag kan icke utan att för mycket falla i den berättande stilen vidare yttra mig angående dessa förhållanden, hvilka också nogsamman torde vara af Herr Grefven kända.

Hvilka kunskaper ungdomen från universitetet medfört för den

administrativa tjenstemannabanan, kan jag icke bedöma. Man får dock taga för afgjort, att de någotsånär stått i jemnhöjd med de juridiska studierna.

Universitetet kan icke meddela embetsmannaskicklighet. Dess uppgift äfven i afseende å den blifvande embetsmannen är, att meddela den vetenskapliga insigt och utbilda den förmåga, som sätter honom istånd att på hvarje plats förvärfva nödiga kunskaper och praktisk färdighet. Efter inträdet på embetsbanan fordras tillfälle och uppmuntran till en sådan fortsatt förkofran. Allmänt erkänner man, att i vårt land endast 10 genom tjenstgöring vid Gouverneurs-embetena och på dem underlydande platser någon administrativ skicklighet kan vinnas. I Kejs^{erliga} Senaten, der underbetjeningen ett tiotal år och flera sysselsättes med renskrifning, måste skickligheten, om den någonsin framträder, nog sent mogna. Herr Grefven må också vara öfvertygad, att jag endast uttalar en ganska allmän opinion, om jag försäkrar, att skicklighetens efterfrågan inom administrationen nära nog anses såsom en nyhet för dagen.

Den unga presten inträder genast i full praktisk verksamhet och nödgas sjelf förskaffa sig insigten och skickligheten dertill. Juristerna 20 göra likaså tjenst såsom domarebiträden och tillförordnade domare, förrän de stadna vid Hofrätterna, der äfven i de lägre graderna praktiken är klen. Hos båda dessa klasser kan derföre någon skicklighet utbildas. När deremot, såsom fallet i Kejs^{erliga} Senaten är, tjenstgöringen i de lägre graderna icke ger någon insigt och erfarenhet, eller inbjuder och tvingar till förvärfvande deraf, så kan af de sålunda uppdragna icke heller någon skicklighet begäras.

Den högt bildade f. d. Prokuratorn skulle säkert förstå att rätt uppskatta dessa förhållanden och icke påbörda universitetet, hvad som är följden af en förvärd organisation och praktik inom embetsverken. 30 Det vore också att motse, att t. ex. Herr Gouverneur Federley, som sjelf är examinerad och i civilärenden har mångsidig erfarenhet, skall intyga, att vid Länestyrelserna, der någon reel praktik för de yngre tjenstemännen finnes, nödig skicklighet icke saknas.

Att finna någon man med nog anseende utom universitetet, af hvilken ett omdöme angående de medicinska studierna kunde begäras, lärer blifva ogörligt,

Nuvarande General Directeuren och Collegium Medicum – det är allt Medicinska fakulteten. Ett bedömande af f. d. Generaldirecteuren skulle troligen utfalla ogillande, ehuru han på sin tid gjort allt sitt, för 40 att nedtrycka läkarebildningen; och i detta bedömande kan ingen rättvisa förutsättas. På sätt och vis stå dock utom fakulteten professorerna von Willebrand och Ingman och D:r Pipping, alla bildade genom studier i utlandet och tillhörande den nya medicinska skolan. Deras utlåtande angående det medicinska studium vid universitetet för närvarande kunde ju inforas med anledning af den för medicinska kliniken föreslagna reformen. De äro fullkomligt ojäfviga, utan för-tjenst och utan skuld i afseende å undervisningens närvarande skick. Det är mig bekant, att de icke gilla allt det hittillsvarande; men man kan vara öfvertygad, att de samvetsgrannt skola erkänna det goda, som 50 förefinnes. Deras integritet och insigt lärer väl ingen af tadelarna djerfvas sätta i fråga.

Den tit. Heyfelder, som troligen är upphofvet till anmärkningarne mot medicinska Fakulteten, blef vid sin hitkomst (till Helsingfors) väl mottagen och kunde då icke nog loforda medicinens skick härstädes. Sedan han efter anfallet på Sveaborg kom i större praktik, har jag om

honom hört det omdöme, att han väl i följd af öfningar på anatomisalen gjorde sina operationer regelrätt, men att han saknade erfarenhet i de sårades och amputerades medicinska behandling; hvarföre också hans praktik var högst olycklig. Utländningar med något anseende i eget land skola säkert aldrig kunna vinnas för Helsingfors; och med så mediocra personer, som H:r Heyfelder vore vårt universitet litet betjenadt. Till och med H:r A. von Nordmann's vederlikar skulle bringa detsamma föga gagn. Det är notoriskt, att naturalhistoriens studium vid universitetet under hans tid stått stilla. Vid ett universitet som vårt fordras af hvarje lärare vidsträcktare kunskaper. Utmärkelse i en specialitet kan vara på sin plats, der lärarens antal är stort; här är den för lärarekallet otillräcklig. Herr Grefven kan vara säker, att göra fäderneslandet den största tjenst, genom att från Universitetet afhålla dessa utländska spekulanter och i stället uppmuntra inhemska unga män med någon eminentare förmåga – tillochmed om denna icke alltid skulle passa till de akademiska fädernas måttstock.

Åt Högvälborne Herr Grefvens högre insigt i, hvad omständigheterna kräfva, öfverlemnar jag ödmjukast pröfningen af ofvan framställda förslag, hvars detaljer isynnerhet kunna vara illa uppgjorda, men som jag i hufvudsak vågar anse förtjena någon uppmärksamhet.

Besluter sig Herr Grefven för den påtänkta konferensen, får jag till deltagare deri ödmjukast föreslå: Universitetets, Rektor, professorerna Schauman, Palmén, von Willebrand, Arppe – eller, om det icke anses nödigt att representera hvarje fakultet, hellre Kellgren, såsom synnerligen förtrogen med tillståndet bland ungdomen och dess opinioner. För egen del kan jag endast erbjuda frimodighet och varm håg att tjena universitetet.

Med djup Vördnad och tacksam tillgifvenhet har jag äran framhärda

Högvälborne Herr Grefvens
aldräödmjukaste tjenare
Joh. Vilh. Snellman

Wichtis den 2 Juli 1856.

187 J. V. SNELLMAN – J. A. JERICHAU 26.VII 1856 *Kongelige Bibliotek i Köpenhamn*

Herr Professor J. Jerichau
i Köpenhamn

Åberopande mitt ödmjuka senaste vill jag förmoda, att Herr Professorn genom H:er Westberg & Compagnie i Riga erhållit öfversända 350 RiksDaler Specie. För redogörelse till mina komittenter anhåller jag förbindligt om Recipisse.

Ändamålet härmed är, att bedja Herr Professorn hafva godheten till P. de Coningk derstädes aflemna Castrénska bysten behörigen emballerad, så att ingen skada må ske under transporten, som sker p:er ångbåt öfver Lübeck. H:r de Coningk har ordres att godtgöra för alla omkostnader. Äfven beder jag H:r Professorn bilägga oljefärgsporträttet.

Med Högaktning har äran framhärda

Joh. Vilh. Snellman

Helsingfors den 26 Juli 1856.